

BÖLÜM 15

SPORCULAR VE SEDANTER BİREYLERİN SALDIRGANLIK DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Selin BAİKOĞLU¹

1.GİRİŞ

Genellikle spor için evrensel olarak insanları birbirine yakınlaştırdığı ve barışa katkı sağladığından bahsedilmektedir. Fakat zaman zaman sporcuların müsabaka sırasında ya da sosyal hayatlarında saldırgan davranışlar sergiledikleri görülmektedir. Bazen saldırganlık bir duruma karşı verilen tepki olarak kendini gösterse de Buss' a göre saldırganlık bir kişilik özelliğidir. Freud saldırganlığın içgüdüsel olarak insanoğlunda var olduğunu⁽¹⁾. Lorenz ise saldırganlığın doğuştan geldiğini söylemektedir⁽²⁾. Fakat Bandura bunların aksini iddia etmektedir ve saldırganlığın gözlemsel yollarla sonradan öğrenilen bir özellik olduğunu savunmaktadır⁽³⁾. Saldırganlığın pek çok tanımı yapılmıştır. Saldırganlık, diğer bir canlıya kasıtlı olarak, fiziksel ya da duygusal olarak zarar verme tutum ve davranışını içeren bir durumdur⁽⁴⁾. Kağıtçıbaşı (2005) saldırganlık davranışında esas olanın niyet olduğuna vurgu yapmakta ve saldırganlık eyleminin zarar verme niyeti taşıması gerektiğini ifade etmektedir⁽⁵⁾.

Kaşıkçıoğlu' nu destekler şekilde Tiryaki'de saldırganlıktan söz edebilmek için öncelikle bir davranışın ortaya çıkması, davranışın zarar ve incitme niyeti taşıması ve zarar verme ve incitmenin gerçekleşmesi gerektiğinden bahsetmiştir⁽⁶⁾. Psikologlara göre saldırganlığın oluşmasına neden olan en büyük etkenin kişinin amacına ulaşmadaki eylemin engellenmesidir. Saldırganlık sadece eyleme dökülmüş fiziksel saldırganlık olması gerekmemektedir. Bununla birlikte yapılan saldırganlık sözelde olabilmektedir. Sözel saldırganlık kendisini ifade etmekte zorluk çeken bireylerin gösterdiği davranış şeklidir⁽⁷⁾. İnsanoğlunun farklı farklı bulunduğu pek çok ortamda en çok karşılaştığı saldırı şeklidir.

Bir davranışın saldırganlık olarak nitelendirilmesi için bir canlıya yöneltilmiş olması gerekmektedir. Örneğin yedek kulübesinde futbol maçını izleyen bir teknik direktörün oturduğu sandalyeyi tekmelemesi ya da elindeki havluyu yere atması saldırganlık olarak nitelendirilemez⁽⁶⁾.

¹ Arş. Gör. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, selinbaikoglu@gmail.com

rencilere göre daha yüksek yıkıcı ve edilgen saldırganlık değerlerine sahip olduklarını çalışmalarının sonucunda söylemişlerdir⁽¹⁴⁾.

Sözen (2019) çalışmasında online oyun bağımlılığı ile saldırganlık düzeyleri arasındaki ilişkiyi kadın ve erkek spor bölümünde öğrenim gören öğrencilerde incelemiştir. Sonuç olarak, çevrimiçi oyun bağımlılığı gençler üzerinde saldırganlık düzeylerinde artışa neden olmakta erkeklerin kadınlara göre daha fazla çevrimiçi oyun bağımlılığına sahip oldukları, çevrimiçi oyunlarda daha fazla vakit harcadıkları ve saldırganlık ölçeğinden aldıkları puanların daha yüksek olduğudur⁽¹⁵⁾.

Doğan, Doğan ve Kayışoğlu (2017) beden eğitimi öğretmen adaylarının saldırganlık düzeylerinin bazı demografik özelliklerine göre değişim gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Çalışma sonucunda beden eğitimi öğretmen adaylarının saldırganlık düzeylerinin ortalama düzeyde olduğu ve erkek öğretmen adayların kadın öğretmen adaylarına göre daha saldırgan oldukları, aylık gelir yükseldikçe saldırganlığın yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir⁽¹⁶⁾.

Çalışmamızın sonucunda saldırganlık alt boyutlarından yıkıcı saldırganlığın sporcular ve sedanter bireylerde en yüksek değere sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca dövüş sporcularının yıkıcı ve edilgen saldırganlık düzeylerinin jimnastik ve sedanter bireylerden daha yüksek olduğu yani, durumlar karşısında daha saldırgan tavırlar sergiledikleri çalışmamızın sonucunda söylenilebilmektedir. Sporcuların yer aldıkları spor branşlarına göre değerlendirdiğimizde ise atılganlık durumlarının birbirine benzer olduğu fakat jimnastikçilere göre dövüş sporcularının daha yüksek saldırganlık özelliğine sahip oldukları çalışmamızın diğer bir sonucudur.

KAYNAKÇA

1. Freud, S. (1930). Expert from Civilization and Its Discontents. In social Psychology Readings. A.G. Harberstadt, S.L. Ellyson (Eds.). New York: McGaw Hill.
2. Lorenz, K. (1966). On aggression, Harcourt, Brace and World.
3. Bandura, A. (1973). Aggression: A social learning analysis. Englewood Cliffs, NJ: prentice Hall.
4. Ballard, M. E., Rattley, K. T., Fleming, W. C. et al. (2004). School aggression and dispositional aggression among middle school boys. Research in middle level. Education Online, 27(1), 1-11.
5. Kağıtçıbaşı Ç. (2005). Yeni İnsan ve İnsanlar. İstanbul: Evrim Yayınevi.
6. Tiryaki, Ş. (2000). Spor Psikolojisi Kavramlar, Kuramlar ve Uygulama, Eylül Kitap ve Yayın Evi s.5-26.
7. Çiftınar, B. (2003). Dil ve Sözel Şiddet. Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Dergisi, 5, 45- 56.
8. Özen, Ü, Eygü, H. Ve Kabakuş, A. K. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Sporda Şiddet ve Saldırganlık Alguları. Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi, 7, 323-342.
9. Yeter, A.A. (2006). Sosyoloji ve Spor, Marpa Kültür Yayınları, İstanbul, s.214.
10. Köknel, Ö. (1996). Bireysel ve Toplumsal Şiddet. Altın Kitaplar Yayınevi. İstanbul.
11. Çobanoğlu, M. G. (1993). Sporda Saldırganlık Olgusu ve Bu Olgunun Sportif Performans Üzerine Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi.

12. Kiper, İ. İ. (1984). Saldırganlık Türlerinin Çeşitli Ekonomik, Sosyal Ve Akademik Değişkenlerle İlişkisi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
13. Shokoufeh, S. ve Türkmen, M. (2019). Türkiye’de Elit Erkek ve Bayan Güreşçiler İle Spor Yapmayan Bireylerin Liderlik ve Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi. Uluslararası Egzersiz Psikolojisi Dergisi, 1(1), 33-37 .
14. Çelik, A., Zengin, S.ve Baş, M. (2017). Sporcu lise öğrencilerinin saldırganlık düzeylerinin belirlenmesi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(4), 20-31.
15. Sözen, H. (2019). Spor bölümlerinde öğrenim görev üniversite öğrencilerinin interaktif oyun bağımlılığı ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi, 1(2), 47-55.
16. Doğan, İ., Doğan, P. ve Kayışoğlu, N.B. (2017). Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Saldırganlık Düzeylerinin İncelenmesi: Batı Karadeniz Örneği, Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 2(3), 1-6.